

KULTURFÖRVALTNINGEN

Handikapprådet

Stadsteatern - kulturnämnden - Skönhetsrådet

Protokoll från möte med kulturnämndens handikappråd den 21 september 2011

Lokal: Östermalms bibliotek, Fältöversten

Tid: 14 00 – 15 30

Närvarande:

Charlotte Norlin, ordf., HSO/Reumatikerföreningen i Stockholm (från 14 30)

Eva Söderbärj, HSO/FUB

Karina Hell-Andersson, HSO/HRF

Berit Hinderson, HSO/FHLIS

Kerstin Järneberg, HSO/NHR

Henrik Sundqvist, SDU – Stockholms dövas ungdomsråd

Förhinder:

Gunnar Häger, vice ordf. SRF Stockholms stad

Amir Amiriazi, DHR

Närvarande tjänstemän:

Mats Sylwan, sekreterare, kulturförvaltningen

Tommy Svensson, Stadsteatern

Dövtolkar:

Victoria Brännvall

Sara Enbom

1. Sammanträdets öppnande samt godkännande av dagordningen

I ordinarie och vice ordförandenas frånvaro valdes Eva Söderbärj till mötesordförande och dagordningen godkändes med tillägg och frågor som redovisas under punkten "Övriga frågor". Ordinarie ordföranden var försenad och ledde mötet från punkt 5

2. Uppföljning av föregående protokoll samt val av justerare

Föregående protokoll godkändes och Berit Hinderson valdes att justera dagens protokoll.

3. Synpunkter på lokalers och handlingars tillgänglighet

Karina Hell-Andersson meddelade att den mobila hörslingan fungerade bra. I övrigt framfördes inga synpunkter på tillgängligheten.

4. Information av Helena Gomér om Husby kulturhus

Helena Gomér, projektledare vid kulturstrategiska avdelningen informerade om planerna på ett nytt kulturhus i Husby på Järvafältet. Projektet drivs i samarbete mellan kulturförvaltningen, Kista-Rinkeby stadsdelsförvaltning, Svenska Bostäder och Studieförbundet Vuxenskolan. Planeringsprocessen har pågått ett par år och närmast väntas inriktnings- och genomförandebeslut i berörda förvaltningar och organisationer innan en programhandlig tas fram. Helena återkopplar då till Handikapprådet för en dialog inför det slutliga bygget. I kulturhuset planeras bland annat för en stor samlingslokal för upp till 1 000 besökare, bibliotek, kulturskola och kommersiella lokaler för butiker och restaurang. Invigning beräknas till 2014.

5. Information om Östermalms bibliotek

Elisabeth Krantz och Margaretha Körner berättade att på biblioteket arbetar ca 20 personer och att all personal också har tjänstgöring på andra bibliotek. I hyllorna finns 63 000 medier för vuxna och nästan lika många för barn och ungdom. Biblioteket har öppet lördagar och söndagar. Man samarbetar med stadsdelens servicehus och når även äldre genom personliga besök i hemmen med medier. I den utåtriktade verksamheten ingår även barnverksamhet, talboksläsecirkel, läsombud, språkcaféer och DVD-utlån. Biblioteket erbjuder gratis juristhjälp en gång i veckan vilket är mycket populärt.

Ordföranden påminde om att Gunnar Häger har synpunkter på bibliotekets tillgänglighet för synskadade och bör framföra dessa vid nästa möte eftersom han inte var närvarande vid dagens möte.

6. Ärenden till kulturnämnden 27 september

Mats Sylwan informerade om ärenden till kommande kulturnämnd den 27 september. På dagordningen står bland annat remisser om Stockholms stads nya miljöprogram och det strategiska programmet "Arkitektur Stockholm". De föreslagna programmen kommer att skickas till handikapprådet. Bland övriga ärenden märks tertialrapporter för Stadsarkivet och kulturförvaltningen samt ett förslag till nytt subventionsmodell för skolornas utbud av scenkonst som innebär en breddning av det subventionerade utbudet.

7. Rapporter från förvaltningarna

Tommy Svensson, administrativ chef för Stockholms Stadsteater, berättade att Klarascenen byggts om, att man har haft en del problem med hörselutrustningen och att handikapprådet är välkommet att ha ett möte på teatern i början av 2012. Ordföranden påpekade att det inte alltid informeras om vilka föreställningar som är textade. Eva Söderbärj anmälde att det saknas kontrastmarkering på första och sista steget i en trappa i stora scenen.

Mats Sylwan informerade om att EU-projektet "Kultur för alla" har beviljats EU-medel och drar igång verksamheten i december. En projektledare, Lotta Gusterman, har anställts från 1 september och planeringen är redan i full gång. Handikapprådet kommer att inbjudas att medverka i olika former och sammanhang under projektet som pågår till 30 juni 2013. Mer information om "Kultur för alla" finns i anslutning till detta protokoll.

8. Rapporter från Handikapprådet

Rapporterades att HSO har haft lyckade möten med allianspartierna respektive oppositionen med Cecilia Modig som moderator. Ordföranden som även är ordförande i Östermalms stadsdelsförvaltnings handikappråd berättade att rådet hade en lyckad planeringsdag i torsdags tillsammans med tjänstemän och politiker. Med tanke på Gunnar Hägers synpunkter på bibliotekets tillgänglighet för synskadade föreslog ordföranden då en gemensam tillgänglighetsundersökning där båda råden deltar vilket mottogs positivt. Synpunkter framfördes att skyltningen i Fältöversten är bristfällig och att man borde kontakta den privata fastighetsägaren.

9. Kommande möten

Nästa möte äger rum på Stadsbiblioteket, Odenplan, den 27 oktober kl. 14 00. Vid mötet deltar projektledaren för "Kultur för alla", Lotta Gusterman.

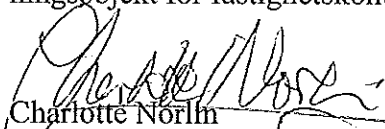
10. Övriga frågor

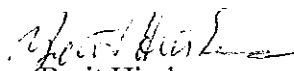
Henrik Sundquist ställde en fråga om Stadsarkivets nya lättlästa webb kommer att göras tillgänglig på teckenspråk. Eftersom ingen från Stadsarkivet fanns på plats kunde frågan inte besvaras vid dagens möte. Henrik informerade också om att Unga döva ska benämnas Stockholms dövas ungdomsråd - SDUR.

Diskuterades processen kring Liljevalchs installering av ny hörselslinga. Kritik framfördes mot brister i kommunikationen med handikapprådet som inte getts möjlighet att lämna synpunkter. En fristående sammanslutning, kallad Ljudgruppen, har involverats vid Liljevalchs installering av ny hörselslinga men inte handikapprådet. Ordförande har kontakt med Ewa Ström, HSO, som ingår i ljudgruppen och påtalade för Liljevalchs att rådet bör kontaktas. Detta har ändå inte skett vilket också rådet påtalade till Mårten Castenfors vid mötet på Liljevalchs.

Bestämdes att frågan i fortsättningen får bevakas av fastighetsnämndens handikappråd eftersom Liljevalchs lokaler sedan 1 januari 2011 ägs och förvaltas av fastighetskontoret.

Eva Söderbärj rapporterade att Stadsbibliotekets huvudentré satts upp som utredningsobjekt för fastighetskontoret.

Charlotte Norlin
Ordförande

Berit Hinderson

Vid protokollet

Mats Sylwan

Bilaga

Kultur för alla

Stockholm är en växande stad med en stor mångfald. Men speglar kulturförvaltningens verksamheter den mångfald som finns idag? Förvaltningens ambition är att ta ett helhetsgrepp för att alla i samhället oavsett kön, etnicitet, ålder, funktionshinder, trosuppfattning eller sexuell läggning ska känna sig välkomna och tycka att verksamheterna är angelägna.

Kulturförvaltningens verksamheter har stor betydelse för Stockholm. Flera miljoner besöker varje år bibliotek, kulturhus, museer och konsthallar. I Kulturskolan går drygt 15 000 elever och en stor mängd av Stockholm kulturinstitutioner, föreningar och konstnärer som får bidrag av förvaltningen är påverkade av vårt arbete. Om de mötesplatser som verksamheterna erbjuder, såväl fysiska som virtuella öppnar upp för, och blir angelägna för fler i samhället, bidrar det till inflytande och delaktighet och gynnar i slutändan ett öppet demokratiskt samhälle.

Kultur för alla är ett projekt inom både Stockholms och Botkyrkas kulturförvaltningar. Tillsammans vill vi göra våra verksamheter angelägna för fler och skapa s.k. "lärande organisationer" för att få långsiktiga resultat. En förstudie har genomförts, bland annat genom en enkät till alla anställda och nu har Stockholms kulturförvaltning fått medel av ESF-rådet för att genomföra kompetensutveckling. Det handlar om tre processer:

1. Bemötande och kommunikation - utifrån ett mångfaldsperspektiv

Ett behov som identifierats under förstudien rör utbildning i bemötande för att motverka kulturkrockar och kommunikationssvårigheter. Bemötandeprocessen är den process som är tänkt att gå brett och genomgripande över hela förvaltningen och omfattar ca 40 timmar per medarbetare. Processen är praktiskt inriktad samtidigt som bemötandefrågorna bottenar i många stora frågor som värdegrund, människosyn, attityder etc. Utbildningen kommer att omfatta nästan samtliga medarbetare.

2. Analys och metoder för att nå nya målgrupper

Att nå nya målgrupper är en ständig utmaning för förvaltningarna, därför kommer en process att vara inriktad på effektiva metoder och verktyg. De går ut på att mäta vilka man faktiskt når och verktyg för att bättre kunna ta reda på vilka man inte når. Konsekvensanalyser kring hur man på andra sätt kan tillgängliggöra utbudet så att det upplevs som relevant för fler?

Utbildningskonceptet är inspirerat av den engelska metoden Access for all - toolkit, utarbetad särskilt för kulturinstitutioners verksamhet av Museums, Libraries,

Archives (MLA) och använt med stor framgång i UK. Malmös kulturförvaltning har också använt verktyget.

Metoden innebär en övergripande utvärdering av verksamheten samt kartlägger förbättrings- och utvecklingsområden. Den stödjer strävan mot social jämlikhet och ger möjlighet att bearbeta uteslutningsmekanismer. Tillgänglighet och målgruppsbreddning kan förbättras genom att kartlägga hindren.

3. Ledarskap och rekrytering

Chefer har en stor betydelse för att driva arbetet kring mångfald och jämställdhet och ett särskilt ansvar som förebilder och normbildare. En ledarskapsutbildning ska därför ge cheferna kunskaper, styrka och mod att hantera mångfalds- och jämställdhetsfrågorna. Ledarskapsutbildningen ska utgöra en röd tråd genom hela satsningen och fånga upp de frågor som sker i de två andra processerna.

Många medarbetare underströk i förstudien, att den kanske viktigaste framtida frågan i förvaltningen rör behovet av att anställa fler personer med utrikes bakgrund och fler manliga medarbetare. Utbildningen kommer därför att beröra frågor om hur rekryteringarna går till, hur man i verksamheterna kan ta fram kravspecifikationer och i dem kunna tänka utanför invanda ramar. Pågående rekryteringar kan stå modell för delar av utbildningen.

Uppföljning och utvärdering

Projektet kommer följas upp kontinuerligt för att ge utrymme för förändringar under resans gång, och kunna ta vara på lärdomar redan under utbildningarna. Särskilda forum och mötesplatser kommer att finnas för kunskapsutbyte. Dessa styrs med givna frågeställningar och diskussionsunderlag för att bli mer än "bara prat".

Organisation

Ett projektkansli inrättas inom kommunikationsstaben vid Stockholms kulturförvaltning.

- En projektledare ansvarar för arbetet, en projektledare/kommunikatör ingår och en deltid projektledare från Botkyrka. En deltid ekonom/administratör kommer också att ingå.
- En styrgrupp utses med representanter från Stockholms kulturförvaltning och Kultur- och Fritidsförvaltningen i Botkyrka kommer att utses.
- Stockholm kulturförvaltnings mångfaldsgrupp kommer att utökas med en representant från Botkyrka och fungera som referensgrupp
- Stockholms kulturnämnds handikappråd kommer att följa projektet ur ett tillgänglighetsperspektiv.

Botkyrka

Botkyrka är en kranskommun som ur flera perspektiv är intressant för Stockholm att samverka och ha ett erfarenhetsutbyte med. Det är en mångkulturell kommun som arbetar medvetet och strategiskt med ett inkluderande förhållningssätt, den har förutsättningar och erfarenheter som samspekar med Stockholms ytterstadsdelar – lika men ändå olika. Dessutom har den en geografisk närhet som borgar för samverkan på lång sikt och en förvaltningsorganisation som i sin struktur erbjuder goda förutsättningar för samverkan.

Handikapprådet

Stadsteatern - kulturnämnden - Skönhetsrådet

Protokoll från möte med kulturnämndens handikappråd den 27 oktober 2011

Lokal: Stadsbiblioteket

Tid: 14 00 – 15 40

Närvarande:

Charlotte Norlin, ordf., HSO/Reumatikerföreningen i Stockholm

Gunnar Häger, vice ordf. SRF Stockholms stad

Eva Söderbärj, HSO/FUB

Karina Hell-Andersson, HSO/HRF

Berit Hinderson, HSO/FHLIS

Kerstin Järneberg, HSO/NHR

Amir Amiriazi, DHR

Mimount Tebibel, SDUR – Stockholms dövas ungdomsråd

Två dövtolkar

Närvarande tjänstemän:

Mats Sylwan, sekreterare, kulturförvaltningen

Yvonne Ekman, lokalstrateg, kulturförvaltningen

Jonathan Palmquist, controller, kulturförvaltningen

Lotta Gusterman, projektledare, kulturförvaltningen

1. Sammanträdets öppnande samt godkännande av dagordningen

Ordföranden öppnade mötet och dagordningen godkändes.

2. Uppföljning av föregående protokoll samt val av justerare

Protokollet från föregående möte lades till handlingarna och Gunnar Häger valdes att justera dagens protokoll.

3. Synpunkter på lokaler och handlingars tillgänglighet

Inga särskilda synpunkter framfördes.

4. Information om kulturförvaltningens arbete med verksamhetsplanen för 2012 med diskussion om aktiviteter enligt "Programmet för delaktighet för personer med funktionsnedsättning".

Jonathan Palmquist, controller vid administrativa staben, beskrev inledningsvis kulturförvaltningens process för verksamhetsplanen 2012 och hur förvaltningen ska knyta an till de mål som kommunfullmäktige fastställt i "Programmet för delaktighet för personer med funktionshinder". Stoppdatum för synpunkter till förvaltningen är 4 november. Ett utkast till verksamhetsplan ska vara klart till den 14 november, ett dokument som F-rådet har möjlighet att del av. Jonathan ledde sedan en genomgång av de mål som är aktuella för kulturförvaltningen och fångade upp de förslag till aktiviteter som rådet framförde i perspektiv av de tre prioriterade områden som rådet tidigare bestämt:

- Bemötande
- Tillgänglig information
- Tillgänglighet till äldre byggnader och kulturhistoriska miljöer

Mål 1: Alla ska kunna förflytta sig, vistas i och använda Stockholms stads inne- och utemiljö

Inga särskilda synpunkter framfördes utöver att målet är självklart.

Mål 2: Alla ska kunna få information och kommunicera utifrån sina förutsättningar

Diskussionen under denna punkt handlade främst om avsaknaden av ett mål i förslaget till nytt kommunikationsprogram avseende informationstillgänglighet för personer med funktionsnedsättning.

Mål 3: Alla ska bemötas med kunskap och respekt och själva vara med och bestämma i frågor som gäller honom eller henne

Detta är den viktigaste frågan enligt F-rådet. Kulturförvaltningens medarbetare behöver få möjlighet att skaffa sig större kunskap om och förståelse för funktionsnedsattas villkor. Följande konkreta tips lämnades under diskussionen:

- Handisams film som belyser funktionshinder i ett omvänt perspektiv bör vara obligatorisk för alla anställda inom kulturförvaltningen. Filmen kan laddas ned på www.handisam.se
- Samtliga tjänstemän bör besöka SRF:s restaurangskola, Gotlandsgatan 44, som är helt mörklagd.
- Samtliga tjänstemän bör besöka "Döv för en kväll" som ger konkret inblick i de dövas situation och en introduktion till teckenspråket. www.sdrf.se
- Samtliga tjänstemän bör också, för att sätta sig in i reumatikers situation, pröva de redskap som finns på Reumatikerförbundet.
- Årlig utbildning av politiker och nyanställda medarbetare och chefer vid kulturförvaltningen.

Mål 5: Alla arbetsförmåga ska tillvaratas

F-rådet framförde att kulturförvaltningen behöver se över rekryteringskriterierna vid anställning av nya medarbetare, underlätta för personer med funktionshinder att arbeta på förvaltningen och få praktik eller arbetsträning. Man bör lägga till kriteriet "funktionshindrade" när man välkomnar sökande av annat etniskt ursprung, sexuell läggning etc. Förvaltningen behöver också i sina rekryteringsannonser uppmuntra att man söker på andra meriter än de traditionella. ICA:s satsning framhålls härvidlag som ett föredöme. Se också länken <http://www.gp.se/ekonomi/1.233738-enormt-intresse-for-ica-jerry>

Mål 7: Alla ska ges förutsättningar att delta i och tillgodogöra sig fritidsverksamhet

Diskussionen kom under denna punkt att handla om hur F-rådets tre prioriterade områden ska implementeras i de fem funktionshindermålen och förvaltningens verksamhetsplan. Ordföranden frågade varför rådet har kommit så sent in i processen. Mats Sylwan svarade att det länge rått osäkerhet i staden om hur programmet ska tolkas när det gäller implementeringen i nämndernas verksamhetsplaner. Yvonne Ekman framhöll betydelsen av en öppen process. Mats Sylwan lovade framföra denna synpunkt till kulturförvaltningens kommunikationsansvariga

5. Information om EU-projektet "Kultur för alla" av Lotta Gusterman, projektledare.

Projektledare Lotta Gusterman informerade om "Kultur för alla" som är kulturförvaltningens största satsning på kompetensutveckling någonsin och som har huvudfokus på bemötande. Projektet sätts den 1 december efter en mobiliseringsfas under hösten 2011 och kommer att pågå till 31 mars 2014. Utöver bemötande är kommunikation och ledarskap de tre viktigaste fokusområdena.

Lotta menade att målet med satsningen är att rita om kartan och ta ut en ny kompassriktning för långsiktig förändring. 1 200 medarbetare kommer att beröras av

projektet varav ca 200 hos samarbetspartnern Botkyrka kommun. Projektet har en projektledare och en delprojektledare samt leds av en styrgrupp som vid sin sida har en "Advisory board" med representanter från företag med egna erfarenheter av tillgänglighetsarbete.

Under den efterföljande diskussionen kom bland annat följande frågor och förslag upp:

- Kommer projektet att leda till bättre information för funktionsnedsatta, till exempel genom ökad användning av teckenspråk, talsyntes, lättlästa versioner etc.?
- Varför är inte handikapporganisationerna representerade i "Advisory board"?
- Lotta bör bjudas in till F-rådet med jämna mellanrum för att rapportera om projektet.
- Får man intyg efter genomgången utbildning? På den frågan svarade Lotta att man överväger någon form av certifiering.
- Tar ni fram kursmaterial? Lotta svarade att utbildningarna utgår från den egna arbetsplatsen och inte innehåller några textbaserade kurser.
- Karina Hell – Andersson tipsade om teaterföreställningen "Hör upp" med teatergruppen "Hipp-Happ" och lovade att skicka information om denna till Lotta.

6. Ärenden till kulturnämndens sammanträde den 8 november

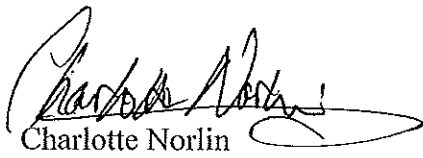
Mats Sylwan informerade om aktuella ärenden till kulturnämnden 8 november. F-rådet efterlyste mer konkreta planer för funktionsnedsatta i stadens nya evenemangsstrategi. Mats lovade också att F-rådet ska få tillgång till skrivelser och remisser redan när de kommer in så att synpunkter kan lämnas under beredningen av förvaltningens tjänsteutlåtanden.

7. Kommande möten

Bestämdes att nästa möte hålls på kulturförvaltningen den 8 december då förvaltningschefen Berit Svedberg kommer att delta. Mats har skickat ut en mötesplan med datum för rådsmöten 2012 och rådsmedlemmarna ombads komma med förslag till möteslokaler.

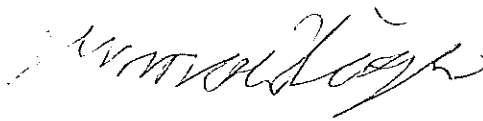
8. Övriga frågor

- F-rådet önskade yttra sig över förslaget till Kulturvision som gått ut på remiss till stadens nämnder och bolag. Mats undersöker frågan. Inget om funktionshinder nämns där trots att Charlotte tidigare, på uppmaning, har skrivit en A4 om detta till Kulturvisionen
- F-rådet bjöd in Johan Westin, chef för kulturförvaltningens nya administrativa stab till ett kommande handikappråd.
- Genomgång av lokallistan görs på nästa möte.

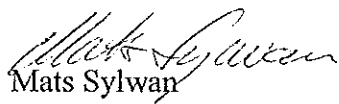

Charlotte Norlin

Gunnar Häger

Ordförande

Vid protokollet

Mats Sylwan